

Мотиви

Регистрираната към 02.09.2021 г. 14-дневна заболяемост от COVID-19 в страната е 294,27 на 100 000 население, а седмична положителност на тестовете е нараснала до 6,54%. Хоспитализирани са 3 985 души, от които 333 се лекуват в интензивни структури. Увеличава се и 14-дневната смъртност – 8,14 на 100 000 население.

Настоящият епидемичен подем е причинен от Делта варианта на SARS-CoV-2, който се характеризира с по-голяма контагиозност и вирулентност. Установено е, че вирусният товар, който се отделя от заразено лице е 1000 пъти повече в сравнение с други варианти, което спомага за много по-лесното и бързо предаване на инфекцията, дори и на открито.

Всички тези обстоятелства, наред с незадоволителния имунизационен обхват, налагат стриктно спазване на установените вече общи противоепидемични мерки за ограничаване на разпространението на COVID-19, както и временното въвеждане на допълнителни мерки, целящи намаляване на незащитените контакти, възникването на нови случаи и взривове и овладяване на наблюдавания в момента подем в заболяемостта.

Противоепидемичните мерки, които се прилагат с цел ограничаване разпространението на SARS-CoV-2 се основават на препоръки и насоки на Световната здравна организация (<https://www.who.int/publications-detail-redirect/considerations-in-adjusting-public-health-and-social-measures-in-the-context-of-covid-19-interim-guidance>),

Европейския център за превенция и контрол на заболяванията (<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/covid-19-rapid-risk-assessment-20200810.pdf>) и на придобития световен опит: (<https://www.hiqa.ie/sites/default/files/2020-11/Evidence-summary-activities-and-settings-at-higher-risk.pdf>).

(<https://www.gov.uk/government/publications/phe-factors-contributing-to-risk-of-sars-cov-2-transmission-in-various-settings-26-november-2020>)

Доказано е, че освен масовата ваксинация, най-ефективна противоепидемична мярка за ограничаване разпространението на COVID-19 е спазването на физическа дистанция при общуване. Наред с това е необходимо засилване на мерките в заобикалящата среда (почистване, дезинфекция, вентилация и т.н.), както и прилагане на личните предпазни мерки от всеки човек (маска, покриваща носа и устата, хигиена на ръцете, ограничаване

на контактите при признаци на заболяване, покриване на устата при кашляне и кихане (ако няма предпазна маска).

Посочените противоепидемични мерки са обусловени от начина на предаване на причинителя на COVID-19. Вирусът SARS-CoV-2 се разпространява от човек на човек по въздушно-капков път (респираторни капчици) и по аерозолен път (аерозоли, които са натоварени с по-малки по размер капки), а в по-редки случаи и по контактен път.

Отделяните от заразения човек капки, съдържащи вирус, са с различни размери, като по-големите се разпространяват на разстояние до 1,5 – 2 м. от инфектираното лице и не остават за дълго във въздуха, а падат по повърхностите в близост (за секунди или минути). По-малките капки образуват аерозол, който се задържа дълго във въздуха, особено в затворени пространства с лоша вентилация.

Инфектираните лица (дори и преди да са развили каквито и да е симптоми) отделят вируса от дихателните си пътища при:

- дишане
- говор
- пеене
- смях
- кашляне
- кихане

Заразяването на възприемчивите хора става при директен контакт на лигавицата на носа и устата или очите с натоварените с вирус капки, или при вдишване на инфекциозния аерозол дълбоко в белите дробове. Рискът от заразяване чрез респираторни аерозоли е най-висок в лошо проветривани затворени помещения, в които има много хора и контактът между тях е продължителен.

С увеличаване на разстоянието между лицата (физическа дистанция от 1,5-2 м.) се намалява възможността за ефективно предаване на вируса на околните по въздушно-капков път, а с ограничаване на броя на хората, намиращи се в затворени пространства и осигуряване на адекватна вентилация се намалява възможността за аерозолно разпространение и по този начин се ограничава възникването на нови инфекции.

Заразяване може да стане и по контактен път – при допир със заразен човек (напр. при ръкуване) или при замърсяване на ръцете от контаминирани повърхности и предмети и

последващо пипане на устата, носа и очите, което налага спазването на лична хигиена и провеждане на текуща дезинфекция на места, където се събират много хора.

Данните от документирани епидемични взривове и резултатите от научни проучвания вече са много повече отколкото в началото на пандемията и тези нови знания се прилагат за ограничаване на разпространението на COVID-19. Известно е, че вирусът най-често се предава, когато възприемчивите лица са в тесен контакт със заразени хора (независимо от това, дали имат симптоми на заболяване, или не). Известно е също така, че разпространяването на вируса става предимно в затворени помещения. Значение има и продължителността на престоя в помещението. <https://www.gov.uk/government/publications/phe-factors-contributing-to-risk-of-sars-cov2-transmission-in-various-settings-26-november-2020> .

Европейският център за превенция и контрол на заболяванията посочва, че предаването на SARS-CoV-2 е особено ефективно в пренаселени пространства на закрито като: офиси, ресторанти, църкви, търговски центрове, работнически общежития, организирани групи в ски курорти, празненства, танцувални зали, круизи и превозни средства. При пеене, викане или висок говор, напр. в много шумна среда, се повишава образуването и отделянето на заразни респираторни капчици, включително се улеснява и аерозолното разпространение на вируса.

По отношение на местата, където има по-висок риск от заразяване, СЗО (<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>) съветва те да бъдат избягвани и посочва, че голям риск от разпространение на SARS-CoV-2 съществува в: 1) пространства, които са затворени; 2) места, в които се събират много хора; 3) места, в които условията предполагат много тесен контакт между хората. Там, където тези три рискови фактора се съчетават, рискът от заразяване с SARS-CoV-2 е най-голям и там най-често са регистрирани епидемични взривове (ресторанти, фитнеси, нощни клубове, офиси, религиозни храмове, където в затворени помещения често се събират много хора, които говорят високо, крещат, пеят, или дишат учестено и дълбоко, поради физическо натоварване). Опасността от разпространяване на заразата е най-голяма в претъпкани и недостатъчно вентилирани и/или проветрявани пространства, където инфектирани хора прекарват дълго време в близост с други хора. В такава обстановка вирусите се разпространяват много по-ефективно посредством респираторните секрети или чрез аерозол, така че там предпазните мерки са особено важни.

Центърът за контрол на заболяванията в САЩ (CDC) посочва, че колкото повече едно лице контактува с други хора и колкото по-продължителен е контактът, толкова по-висок е рискът от разпространение на COVID-19 <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/organizations/business-employers/bars-restaurants.html>. Рискът от разпространение на COVID-19 в обстановка на ресторант или бар нараства при увеличаване на контактите с други хора на разстояние, по-малко от 2 м. както е посочено:

- Най-нисък риск: обслужването с храна е ограничено до обслужване в колата, доставка навън, взимане за вкъщи и взимане от гише на тротоара.
- По-рисково: основно обслужване в колата, доставка, взимане за вкъщи и взимане от гише на тротоара. Храненето в заведението се ограничава до местата на открито. Капацитетът на местата е ограничен, за да се позволи разстояние 2 м. между масите.
- По-висок риск: хранене в заведението вътре, при намален капацитет, за да се позволи масите да са на разстояние 2 м. И/или хранене в заведението с места навън, но без масите да са на разстояние поне 2 м.
- Най-висок риск: хранене в заведението вътре. Капацитетът на местата не е намален и масите не са на разстояние поне 2 м.

Мерките, които общественото здравеопазване прилага навсякъде по света, са от решаващо значение за ограничаване разпространението на COVID-19 <https://www.who.int/publications-detail-redirect/considerations-in-adjusting-public-health-and-social-measures-in-the-context-of-covid-19-interim-guidance>.

Индивидуалните защитни мерки, включително използване на маски, там, където е необходимо и общите профилактични мерки във външната среда като почистване, дезинфекция, вентилация се прилагат във всеки един етап от развитието на пандемията.

В етап на интензифициране на епидемичния процес и при недостатъчно висок обхват на населението с ваксини срещу COVID-19, с оглед намаляване на хоспитализациите, на тежките случаи и на смъртността е необходимо за определен период от време да се приложат мерки, ограничаващи възможностите за разпространение на вируса в обществото. Европейският център за превенция и контрол на заболяванията (<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/download-data-response-measures-covid-19>) предоставя редовно актуализираща се справка за набора от противоепидемични мерки, които се предприемат във всяка от страните членки. Мерките, с които страните

реагират на разпространението на COVID-19, в зависимост от интензивността на епидемичния процес, включват: използване на предпазни маски на обществени места/в обществения транспорт, препоръки за дистанционна работа/затваряне на работните места, отмяна на масовите събирания (за конкретни събития или забрана на събития с определен размер), затваряне на публични места (включително ресторанти, развлекателни обекти, магазини за стоки не от първа необходимост, частично или пълно затваряне на обществения транспорт и др.), затваряне на образователни институции (включително детски градини и ясли, начални, основни и средни училища и университети), препоръки "останете си вкъщи" за рисковите групи или уязвимо население (хора в напреднала възраст, хора с хронични заболявания, хора с физически увреждания и пр.), препоръки "останете си вкъщи" за цялото население (които са доброволни и не са принудителни) и заповеди "останете си вкъщи" за цялото население (които са принудителни и се наричат още "локдаун").

Предвид гореизложеното, считано от 07.09.2021 г., в страната се въвеждат мерки, с които се цели да се намали възможността за предаване на инфекцията в различни обекти и дейности, които се провеждат на закрито и да се противодейства на масовото разпространение на Делта варианта на SARS-CoV-2 на територията на страната и свързаните с това натиск върху здравната система и неблагоприятни здравни, социални и икономически последици. Въведени са описаните по-горе противоепидемични мерки (ограничително-изолационни) като основно внимание се обръща на спазването на физическа дистанция и задължително носене на защитна маска за лице.

С намаляването на броя на лицата при провеждане на присъствени групови занятия в езикови центрове, образователни центрове и други обучителни центрове и школи, както и при провеждането на конгресно-конферентни мероприятия, семинари, симпозиуми, обучения и други мероприятия с такъв характер, изпити и конкурси се намалява и вероятността за заразяване на възприемчиви лица (намалена гъстота) и евентуално последващо предаване на COVID-19 в семейства и домакинства. В тази връзка е въведено изискването на частично ползване на капацитета на помещенията, като съобразно извършваната дейност същият варира – от 30% при посещения в центрове, школи и други обекти за танцово и музикално изкуство, в спортни и фитнес обекти и публика на открито, при провеждането на конгресно-конферентни мероприятия, семинари, симпозиуми, обучения и други мероприятия с такъв характер, изпити и конкурси, в балнеолечебни (медикъл СПА) центрове, СПА центрове, уелнес

центрове и таласотерапевтични центрове до 50% в кина, театри, циркови представления, концерти и други сценични прояви на закрито.

По отношение на заведенията за хранене и развлечения се въвежда изискването за отстояние от 1.5 м. между облегалките на столовете на съседните маси, както и недопускане на повече от 6 души на една маса.

Друг вариант за намаляване на гъстотата на хората е въвеждането на изискването от 8 км.м в обекти като музеи и галерии, пазари, тържища, базари и изложения и търговски, административни или други обекти, които предоставят услуги на гражданите, с което допълнително се създава възможност за спазване на физическа дистанция - задължителна основна протиепидемична мярка в обхвата на заповедта.

С изключение на обекти като заведенията за хранене и развлечения (за клиенти), както и при провеждане на спортни мероприятия (за спортисти), носенето на предпазна маска за лице е задължително като мярка за контрол спрямо източниците на инфекция (пресимптомни и асимптомни носители) и мярка за профилактика при възприемчиви лица и лица в риск.

За обекти, при които не може да се въведе спазване и контрол на посочените ограничително-изолационни мерки, провеждането на дейности временно се преустановява (посещенията в детски центрове, клубове и други, предоставящи организирани групови услуги за деца, тимбилдинги и други организирани групови мероприятия с такъв характер в трудови колективи, масови мероприятия, като музикални и други фестивали, събори, фолклорни инициативи и други с такъв характер, при които присъстващите не са организирани с определени седящи места и входът (участието) е неограничен, колективни спортове на закрито, с изключение на тренировки и състезания за картотекирани състезатели професионалисти).

Въвеждането на описаните мерки е в срок до 31.10.2021 г. като периодично ще се извършва анализ на основните епидемиологични показатели на епидемичния процес, свързан с COVID-19 и при необходимост мерките ще бъдат допълвани или отменяни.